

KÚRIA

Bfv.II.1204/2015/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. év február hó 8. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Budaörsi Járásbíróság 12.B.520/2013/75. számú ítéletét, illetőleg a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.113/2015/14. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Budaörsi Járásbíróság a 2014. október 22. napján kihirdetett 12.B.520/2013/75. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 187. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontja]. Ezért őt 2 év 6 hónap fogházbüntetése, és 4 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

A kiszabott szabadságvesztésből 1 év 3 hónap fogházbüntetés végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette. Kimondta, hogy a próbaidő a szabadságvesztésből végrehajtandó 1 év 3 hónap fogházbüntetés letöltése után kezdődik; a szabadságvesztésből végrehajtandó 1 év 3 hónap fogházbüntetésből feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az őrizetben töltött időt a szabadságvesztés végrehajtandó részébe beszámította. A közúti járművezetéstől eltiltás tartamába a 2012. június 18. napja óta eltelt időt beszámította.

Rendelkezett a büntetőeljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség megfizetéséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész súlyosítás végett, a terhelt és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést. A Pest Megyei Főügyészség a Bf.4605/2013. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2015. május 26. napján tartott fellebbezési tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.113/2015/14. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a büntetést kiszabó részében megváltoztatta:

a terhelttel szemben kiszabott fogházbüntetés tartamát 3 év 6 hónapra, a közúti járművezetéstől eltiltás tartamát 6 évre súlyosította. Mellőzte az elsőfokú ítéletből a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának részbeni felfüggesztésére, továbbá a feltételes szabadságra bocsátásból kizárásra vonatkozó rendelkezést. Az őrizetben töltött időt a kiszabott szabadságvesztés egészébe tekintette beszámítottnak.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítéletben megállapított történeti tényállás lényege szerint a terhelt 1988. június 28. napja óta rendelkezik B kategóriás vezetői engedéllyel. 2012. június 18. napján 20 óra 19 perckor közlekedett a tulajdonát képező Nissan Micra 1.2. Visia Plus típusú személygépkocsit vezetve mintegy 36-43 km/h sebességgel.

Ugyanebben az időben É-den, a Sz utcában közlekedett a terhelt által vezetett gépkocsi haladási irányával ellentétes irányban A E gyalogosan az úttest terhelt menetiránya szerinti jobb szélén. A E maga előtt tolt egy Kacper típusú, Infant feliratú iker babakocsit, amelyben gyermekei, a 2012. március 31. napján született sértettek feküdtek a babakocsihoz rendszeresített két darab mózeskosárban.

A baleset bekövetkezésekor a közlekedés körülményeit derült idő, nappali természetes fény, töredezett, egyenetlen, hullámos, normál, száraz aszfalt burkolatú úttest, gyér forgalom jellemezte.

A baleset helyszínén a megengedett legnagyobb haladási sebesség 50 km/h.

Az adott útszakaszon az útpadka szélessége az ültetett tuják miatt nem érte el a babakocsi szélességét. Az ültetett tuják, a buszmegálló és az azt jelző oszlop, a padka ferdesége, valamint a padka fűvel borított állapota miatt az útpadka nem volt alkalmas a babakocsival való haladásra.

A Sz utca enyhén emelkedő szakaszán felérve, a Sz utca szám előtt mintegy 100-120 m távolságban a terhelt számára az emelkedő mögül előtűnő, lenyugvóban lévő nap az úttest beláthatóságát korlátozta. A terhelt ennek ellenére változatlan sebességgel haladt tovább személygépkocsijával. A terhelt vezetés közben nem viselt napszemüveget, és napellenző lehajtásával sem tudta kiküszöbölni a nap zavaró hatását. Ennek ellenére a gépkocsi sebességét a nap szembetűnő hatásának észlelésétől eltelt 8-12 mp időközben nem csökkentette.

A babakocsi és az azt toló személy a szemből érkező gépkocsivezetőnek legalább 20 m távolságból objektíven észlelhetővé vált. Az észlelhetővé válástól a baleset bekövetkezéséig kb. 1,7-2 mp telt el.

A terhelt a haladása során egyáltalán nem észlelte az előtte az úttest jobb szélén tartózkodó A E-t és az általa tolt babakocsit. A terhelt a nap zavaró hatása ellenére a személygépkocsi sebességét nem csökkentette, illetve az észlelés elmulasztása miatt a babakocsi kikerülését nem kezdte meg és változatlan sebességgel, személygépkocsija jobb első részével nekiütközött az úttest jobb szélén ekkora már 45 fokos szögben ferdén elhelyezkedő babakocsi elejének. Az ütközés következtében a gépkocsi A E kezéből a babakocsit kilökte, mindkét kiskorú sértett a babakocsiból kiesett, és az út melletti füves, tujával beültetett területére zuhantak.

A baleset során elszenvedett sérülések következtében mindkét gyermek életét veszítette.

A baleset oka az volt, hogy a terhelt megszegte a KRESZ 3. § (1) bekezdésének c) pontjában, és a 25. §-ának (1) bekezdésében írt, a gondos járművezetőre vonatkozó közlekedési szabályokat.

A E terhére KRESZ szabályszegés nem állapítható meg.

A jogerős ítéleti tényállás keretében rögzítésre került, hogy mindkét gyermek a halálhoz vezető sérülések a babakocsi és a személygépkocsi ütközés következményének tekinthetők, közvetlen okozati összefüggésben.

Amennyiben a terhelt a tőle elvárható figyelemmel és körültekintéssel közlekedve késedelem nélkül észleli az úttesten tartózkodó A E-t és az általa tolt babakocsit, gépkocsijának balra

kormányzásával és a babakocsi, valamint A E kikerülésével a balesetet elkerülhette volna. Amennyiben a terhelt a haladási sebességét a megváltozott látási viszonyokhoz igazodóan mintegy 29-32 km/h-ra mérsékli, a lenyugvó nap vakító hatásának beálltakor vagy a rendelkezésre álló 8-12 mp idő alatt és az úttesten tartózkodó A E-át és az általa tolt babakocsit késedelem nélkül észleli, a balesetet normál lassító fékezéssel is elkerülhette volna. Késedelem nélküli észlelés és cselekvés esetén a gépkocsi a tényleges sebességéről vészfékezéssel megállítható lett volna.

II.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt meghatalmazott védője útján nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, mert álláspontja szerint a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

A védő elsődlegesen a terhelt felmentését, másodsorban a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának a felfüggesztését, harmadsorban a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.

A védő szerint az eljáró bíróságok nem adtak helyt azoknak a bizonyítási indítványoknak, amelyek következetes feltárása igazolhatta volna a terhelt ártatlanságát. A megállapított tényekből valótlan következtetéseket vontak le, amelynek folytán törvénysértő ítélet született.

A védő sérelmezte a nyomozás, a helyszínelés hiányosságait, amelyek miatt sem a szakértők, sem az eljáró bíróságok nem tudtak kétséget kizáró megállapításokat tenni. Csak valószínűsíthettek, ami viszont a terhelt bűnösségének kétséget kizáró megállapítását nem eredményezhette volna.

A bíróságok nem vizsgálták, illetőleg az eljárásban csak érintőlegesen merült fel a szülők felelőssége, akiknek a magatartása jelentősen befolyásolhatta a terhelt bűnösségének a megállapítását, illetve a közrehatásának mértékét.

A bíróságok - e körben - nem tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a babakocsi elfért a járdán. Ott és azzal csak természetes akadályokat kellett volna kikerülni.

Nem vizsgálták:

- azt a jelentős körülményt, hogy a gyermekek a babakocsiban miért nem voltak bekötve;
- a szülők betartották-e az úttesten való közlekedésre irányadó KRESZ előírásokat;
- a babakocsi a járművek ütközési szögét is figyelembe véve miként került az úttestre;
- a sértetti anya sérüléseit.

Elmaradt a terhelt szemének és reakcióidejének teljes körű szakértői vizsgálata, illetve a fényviszonyok, a vakítás optikai leírása és elemzésének objektív vizsgálata is.

A másodfokú bíróság törvénysértően helyesbítette a tényállást akkor, amikor - mellőzve a korábbi tényállásrész - helyette azt állapította meg, hogy a terhelt nem viselt napszemüveget.

A védelem szerint - elfogadva a terhelt következetes állítását, miszerint sem a nap fényhatása előtt, sem azután nem látta a babakocsit toló anyát és a háta mögött közlekedő apát, továbbá a megállóban lévő tanú azon vallomását, mely szerint látta a babakocsit toló anyát és mögötte a férjet hátulról, amely szögből csak az állapítható meg, hogy a szülők nem a járdán, hanem a járda mellett haladtak, ebből - csak az állapítható meg tényként teljes bizonyíthatósággal, hogy a szülők a bokor takarásában álltak és figyelmetlenségük folytán kitolták a babakocsit a lassan haladó terhelti gépkocsi elé, amely azt csak a csattanással észlelte.

Kifejti továbbá indítványában a védő, hogy amennyiben a szülők a széles babakocsira figyelemmel fokozottan betartják a KRESZ előírásait, a gyermekek a babakocsiban bekötött állapotban vannak, és azt nem az úttesten, hanem a járdán tolják, úgy nagy valószínűséggel sem a baleset, sem a halálos sérülés nem következett volna be. Mindezekre figyelemmel a bíróságok a kivizsgálatlan tények ellenére jutottak arra a következtetésre, hogy a balesetet kizárólag a terhelt magatartása okozta.

A védő felülvizsgálati indítványában végül a kiszabott büntetés súlyosságát is kifogásolta. Orvosi dokumentációt is csatolva utalt arra, hogy a terhelt a súlyos baleset következményeit képtelen feldolgozni, egészségi állapota megviselt.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1374/2015. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint felülvizsgálatnak nincs helye abban a körben,

amikor az indítványozó a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítását tartja indokoltnak a bizonyítás hiányosságait, a bizonyítékok bizonyító erejét sérelmezve, vitatva.

A bűnösség megállapítását sérelmező részében pedig alaptalannak tartotta a felülvizsgálati indítványt. Megítélése szerint az eljáró bíróságok a megállapított tényekből hibátlanul következtettek arra, hogy a halálos sérülést eredményező közúti baleset kizárólag a terhelt közlekedési szabálysértése miatt következett be. Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott jogerős bírósági határozatokat hatályában tartsa fenn.

III.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdésének első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el. A felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, másrészt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt az irányadó tényállás megalapozottságát támadó részében a törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

1.

Mindenek előtt arra utal a Kúria, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek - ebből következően - kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okok miatt van helye. A felülvizsgálati eljárásban a Kúria a Be. 423. §-ának (4) bekezdésére tekintettel csak az indítványban megjelölt felülvizsgálati okra, valamint - a hivatkozott rendelkezés (5) bekezdése alapján hivatalból folytatandó vizsgálat keretében - a 416. §-a (1) bekezdésének c) és d) pontja szerinti eljárási szabálysértésekre lehet figyelemmel.

Eljárása során a Kúria nem észlelt az indítványban nem kifogásolt, azonban hivatalból vizsgálandó - feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést, és a másodfokon eljáró bíróság sem sértette meg a súlyosítási tilalmat.

A felülvizsgálat szabályrendszere értelmében a tényállás megalapozottsága a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és az felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Annak vizsgálata során tehát, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása, vagy cselekményének jogi minősítése törvényes-e, csak a jogerős határozatban megállapított tényállás vehető figyelembe. Azokat az indítványokat pedig, illetőleg az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra, vagy a tényállásban nem szereplő tényekre hivatkoznak, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.

A Kúria ezért megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványnak a tényállás megalapozatlanságával kapcsolatos megállapításai és észrevételei - így a bizonyítékok értékelésének vitatása, mérlegelésük támadása, ugyanakkor a tényállástól eltérő, abban nem rögzített körülményre hivatkozás - kívül esnek a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható kérdések körén.

A terhelt és a védő - a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett módon - az első- és másodfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét vitatja akkor, amikor a nyomozás hibáit sérelmezi, vagy azt kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok a terhelt érdemi védekezésének nem adtak helyt. Ugyanígy törvényben kizárt az ügy felderítetlenségének sérelmezése vagy a bizonyítási indítványok elutasításának kifogásolása.

2.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértés miatt került sor.

A Btk. 187. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdésének b) pontja szerint minősülő halálos közúti baleset gondatlan okozásának a vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével gondatlanságból egy vagy kettő másik ember halálát okozza. A bűncselekmény elkövetési magatartása a közúti közlekedés szabályainak szándékos vagy gondatlan megszegése. A hivatkozott minősített esetben foglalt eredmény az egy vagy kettő ember halála, amely tekintetében az elkövető gondatlan bűnösségének kell fennállnia. A büntetőjogi

felelősség megállapításának további elengedhetetlen feltétele az elkövetési magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés fennállása.

A Btk. 187. §-a szerinti bűncselekmény ún. kerettényállás, amelynek elkövetési magatartása a közúti közlekedési szabályok megszegése. A közúti közlekedés szabályain elsősorban a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a KRESZ), valamint az ehhez kapcsolódó egyéb jogszabályok rendelkezéseit kell érteni.

A Kúria egyetértett az alapügyben eljáró bíróságokkal abban, hogy - az irányadó tényállás alapján - terhelt a figyelmetlensége miatt nem észlelte a babakocsit és nem igazította sebességét a belátható út hosszához. Ennek lett az eredménye, hogy az általa vezetett gépkocsi összeütközött a babakocsival (elsőfokú ítélet 54. oldal harmadik bekezdés).

A terhelt ugyanis 8-12 másodperccel a baleset bekövetkezése előtt és a későbbi baleset helyszínétől 100-120 méterre a lenyugvó nap elvakító fényhatása ellenére nem alkalmazkodott megfelelően a megváltozott közlekedési körülményekhez. Nem igazította sebességét a belátható út hosszához és nem csökkentette olyan mértékűre, hogy az úton felbukkanó bármely akadály előtt normál lassító fékezéssel meg tudjon állni. Másként megfogalmazva, a vezetését súlyosan megzavaró napsütés elvakító hatása után nem a gondos vezetőre jellemző fokozott odafigyeléssel haladt tovább gépkocsijával 100-120 méteren és 8-12 másodpercen keresztül. Emiatt nem vette észre az úttest szélén szabályosan közlekedő Albert Erikát és az általa tolt babakocsit. Az észlelés hiánya miatt nem tudta kikerülni a babakocsit.

A terhelt cselekményével megszegte a KRESZ 25. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit, amely szerint járművel a forgalmi, az időjárási és látási viszonyoknak, továbbá az útviszonyoknak (az út vonalvezetésének, az útburkolat minőségének és állapotának) megfelelően kell közlekedni. Megszegte továbbá a KRESZ 3. §-ának c) pontjában írt általános közlekedési szabályt is, amely kimondja, hogy: aki a közlekedésben részt vesz, köteles az adott forgalmi helyzetben szükséges figyelemmel és elővigyázatossággal úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot, másokat a közlekedésben indokolatlanul ne zavarjon, és ne akadályozzon.

A részletesen indokolt elsőfokú ítélet kimerítően taglalta a horizonton felbukkanó nap vakító, zavaró hatása miatt előállt rossz látási viszonyok esetén a gondos vezetőtől elvárható, a megváltozott körülményekhez igazodó megfelelő gépjármű vezetői teendőket (elsőfokú ítélet 52. oldal). Az irányadó tényállás szerint azonban a terhelt az őt elvakító nap zavarása ellenére sem csökkentette az általa vezetett gépkocsi sebességét, hanem gyakorlatilag „vakon” vezetett tovább, és ezért nem észlelte a baleseti veszélyhelyzetet sem.

Bár az észlelés lehetősége adott volt, figyelmetlensége miatt nem észlelte A E gyalogost, aki az általa tolt babakocsival – az adott terepviszonyok alapján – szabályszerűen közlekedett az úttest menetiránya szerinti bal oldalán. Erre figyelemmel magatartása nem hozható okozati összefüggésbe a bekövetkezett balesettel és annak fatális következményeivel.

Mindezek alapján a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a sérelme nélkül került sor és a kiszabott büntetés is törvényes.

A Kúria megállapította továbbá, hogy a cselekmény büntető anyagi jogi értékelése körében az eljáró bíróságok kimerítő indokát adták annak, hogy mire alapozták a terhelt bűnösségének a kimondását. Részletesen és helyes érvekkel indokolták meg, hogy az a gépkocsivezető, aki a nap vakító, zavaró hatása ellenére továbbhaladása során, figyelmetlenségből nem észleli az úttesten babakocsit tolván közlekedő gyalogost, és emiatt nem tudja kikerülni a babakocsit, hanem elgázolja és ezáltal a benne tartózkodó két (iker) gyermek halálát okozza, halálos közúti baleset gondatlan okozásáért felel. Azaz a nap vakító hatása miatt bekövetkezett átmeneti vakság, illetve látáscsökkenés mellett változatlanul folytatott járművezetés is megalapozza a büntetőjogi felelősséget.

3.

A Kúria végül utal rá, hogy a felülvizsgálati lehetőségek köre nem bővíthető, a büntetés önálló felülvizsgálatára pedig a Be. 416. §-ának (1) bekezdés b) pontja nem biztosít lehetőséget. [EBH 2011.2387]

A Kúria ezért a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat – a Be. 426. §-a alapján – hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. február 8.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. előadó bíró, Dr. Katona Sándor s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
NYM